

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre ..... 16 kor.
 Negyedévre ..... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre ..... 20 kor.
 Negyedévre ..... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre ..... 24 kor.
 Negyedévre ..... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Justh-féle népgyűlés

Nagyváradon.

(—a.) Justh Gyula legújabb barátai-
 val a szociáldemokratákkal, az általános
 titkos forszírozására, tulajdonképpen pe-
 dig a legradikálisabb tervek lanszírozá-
 sára alakult Reform-klub embereivel el-
 látogatott Nagyváradra s itt hozzájuk
 csatlakoztak a szalonszociálisták Agoston
 Péter jelenlegi .: főmester vezérlete alatt,
 a munkapárti szabadkőművesek Grósz
 Menyhért volt .: főmester vezérlete alatt
 és az utca népe. Országos vásár lévén,
 meglehetősen számban összegyűlt a nép a
 tűzoltólaktanya udvarán, de a független-
 ségi párt régi törzsgárdájából kevesen vol-
 tak, ellenben annál többen az új szövetsé-
 ges elemekből.

Mióta Justh az ő terminushoz kötött
 bankos politikájával annyira lejárt ma-
 gát s annyira tönkretette pártját, új jel-
 szó után nézett és új szövetségeket
 keresett. Az új büvös jelszó az általános
 titkos lett, az új szövetségesek Bokányiék,
 Jásziék, Agoston Péterék és Grósz Meny-
 hérték.

Ime, most már ő is a népjogok apos-
 tola. Ő, az ezerholdas együtt érez a
 nyomorgó proletárokkal s aki házelnök
 korában az utcán csak szemetet látott,
 most egyszer felcsapott a világboldogítás
 ágensének és szaval általános titkosról,
 függetlenségi liberálistákról, felekezeti-
 kedésről, reakciós türelmetlenségről és
 más egyebekről Kassától Pécsig, Szom-
 bathelytől Nagyváradig.

Hengerelő kedve azonban úgy látszik
 alább szállott, — furcsa szövetségei tá-
 borában pedig mintha nem egészen jól
 érezné magát. Kitér belőle a régi termé-
 szet, el-elszólja magát. Liberális kiszó-
 lásai között például, megfélemlítve új
 szövetségeiről, azt mondotta, hogy meg-
 veti a vallástalan embert, pedig ott ál-
 lottak mellette Agoston Péter és Grósz
 Menyhért.

Mikor pedig az odatolakodó feminis-
 tákat Agoston Péter azzal akarta elcsen-
 desíteni, hogy az általános jelzőben a
 nők szavazati joga is bennfoglaltatik, —
 Justh Gyula tiltakozott ellene, hogy ezzel
 komplikálják a kérdést.

Egy szóval a szövetségekkel nem

egyeznek a vezér, az ő temperamentuma
 pedig nem tűr ellenmondást.

A szövetségesek hódító útja tehát nem
 a legkedvezőbb auspiciumok között in-
 dul. Hová vezet? — ki tudná meg-
 mondani?!

*

Népgyűlés a tűzoltó laktanyában.

Vasárnap délelőtt tartották meg a válas-
 ztói jog érdekében összehívott népgyűlést a tűz-
 oltó őrtanya udvarán. Arra számítottak, hogy a
 függetlenségi és a szociálisták oly nagy szá-
 mban sereglenek össze, hogy kicsi lesz a tágas
 udvar; azonban csalódtak, mert Justh Gyula és
 a választójog nem birt nagy vonzerővel, külö-
 nösen a függetlenségi párthoz tartozó polgá-
 rokra s inkább a szociálisták jöttek össze. Alig
 voltak pár ezren. Küldöttségek jöttek Debre-
 cenből, Aradról, Belényesből.

Justh Gyula mellett Kelemen Samu, Kun
 Béla, Vertán Étele, Abrahám Dezső képviselők,
 Szokoly Tamás, dr Adorján Emil, dr Grósz
 Menyhért stb. foglaltak helyet a pódiumon.

A népgyűlést Szokoly Tamás elnök nyi-
 totta meg s a vendégeket üdvözölte.

Dr Grósz Menyhért szabadkőműves nagy
 mester azt fejtegette, hogy az általános válas-
 ztójognak a munkapártban is vannak hívei s az
 általános választójog kérdésében minden párt-
 keretnek szét kell omolnia.

Ezután Justh Gyula beszélt. Ismételte azo-
 kat a frázisokat, amelyeket körutján mindenütt
 elmond. Két kérdés uralja szerinte most a po-
 litikai helyzetet. A korona és a kormány igér-
 ték az általános választói jogot s most hallgat-
 nak, hanem a katonai kérdéseket tolták elő-
 térbe. Az orvoslást csak a választójog hozná
 meg. A kormány azonban csak a katonasággal
 törődik s erre áldoz mindent.

Statisztikai adatokat olvas föl, hogy Ma-
 gyarországon minden foglalkozási ágnak csak
 elenyésző hányada bír szavazati joggal. Nem
 igaz, hogy veszélyben Magyarország szupremá-
 ciája. Az ő osztályuralmuk van veszélyben.
 Ezért idegenkednek a reformtól. Ez ellen pol-
 gárnak és munkásnak karöltve kell dolgozni.
 A polgárság egy része idegenkedik a mun-
 kásságtól. Pedig tapasztalom — ugymond —
 hogy a népgyűléseken a szociálisták mondják
 a leghazafiasabb beszédeket.

Ezután a mai rendszer hibáiról beszélt. A
 felekezeti kérdésről is megemlékezett s kijel-
 lentette, hogy amint teljesen elítéli a vallástal-
 lanokat, éppen úgy elítéli, akik a felekezeti
 kérdéssel gyűlöletet keltenek. Végül oda lyu-

kadt ki, hogy meg kell csinálni az új válas-
 ztói rendszert.

Kelemen Samu szatmári képviselő, mint
 Nagyvárad szülöttét mutatta be magát, de bi-
 zony ezzel nem érte el a várt hatást. Majd
 Bihar megye elmaradottságát fejtegette. A megye
 keleti részén, mikor a marhát őrző embert
 látta, az a gondolata támadt, hogy vajjon az
 ember őrzí-e az állatot, vagy az állat az em-
 bert. És ezen mindjárt segítene — az általá-
 nos választójog. Ilyen és ehhez hasonlókkal
 mulattata városunk szülötte a hallgatóságot.
 Valószínű, hogy a szónokra az óriási hőség volt
 nagy hatással.

Rády Sándor szociálista nem engedte el-
 vitatni az érdemet, hogy ők már 20 éve dol-
 gozzák a közönséget az általános választójog-
 ra.

Dr Adorján Emil rövid beszéd kapcsán
 határozati javaslatot terjeszt elő, amely szerint
 a népgyűlés követeli az általános választójogot
 és tiltakozik az újabb katonai terhek ellen.

Női szónoka is volt a népgyűlésnek.

Glücklich Vilma feminista nőpostol egy
 kis fehér-sárga zászlóval jelent meg.

— A stockholmi nők kongresszusa küldi
 ezt! — mondotta.

— Gyerekség! — kiáltják!

— Beszéljen a proletárokról!

Glücklich Vilma éles támadó beszédben
 kívánja, hogy követeljék a nő választójogát is.
 Agoston Péter dr kifejti, hogy az általá-
 nos szóban befoglaltatnak a nők is.

Justh Gyula fejtegette ezután, hogy ne
 komplikálják ezzel a dologgal a kérdést, így is
 sok ellensége van a választójognak. A nép-
 gyűlés az eredeti határozati javaslatot fo-
 gadta el.

*

Délben a Fekete Sas éttermében bankett
 volt. Justh Gyula Nagyvárad, Vertán Étele
 Biharvármegye közönségét élte. Beszéltek
 még dr Friedlander Sámuel és többen. A kép-
 viselők délután elutaztak.

A szerb egyházi kongresszus vége.

Karlócáról jelentik, hogy tegnap berekesztették
 a szerb egyházi kongresszust. A királyi biztos
 Rohonyi Gyula államtitkár volt, aki magyar
 nyelven, feltett kalppal olvasta fel a kon-
 gresszushoz intézett közlését. A királyi biztost
 nagy ünneplésben részesítették s Bogdanovics
 Lucian patriárka intézett hosszabb beszédet
 hozzá. A kongresszust a király éltetésével re-
 kesztette be dr Peles Dusan alelnök.

Tavaszi és nyári cipőkülönlegességek

„KOBRAK“-nál

Helybeli és vidéki telefon: 847.

28

Rákóczi-ut 3.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 26.

Kabos Ferenc alelnök fél tizenegy órakor nyitja meg az ülést.

Elnök elparentálja Pauvovics Radivoj horvát képviselőt. Bemutatja a beérkezett kérvényeket és irományokat. Jelenti, hogy a napirend 3. 4. 5. tételeinek tárgyalása alatt a pénzügyminiszter báró Pongrác Vince miniszter osztálytanácsost a szakszerű felvilágosítások megadásával bizta meg.

Lukács László pénzügyminiszter: Beterjeszti a magyar földhitelintézetek országos szövetségéről és az 1894 évi V. t.-c. módosításáról Pozsony, Fiume; Zágráb kölcsönre vonatkozó törvényjavaslatokat. Kiadják a pénzügyi bizottságnak, jelentéstétel kötelezettsége mellett. Napirend: Az 1911. év első négy hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló 1910 évi XIX. t.-c. hatályának az 1911. év július hó végéig való kiterjesztéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

Elnök megejtja a szavazást.

A Ház harmadszori felolvasásban is elfogadja a törvényjavaslatot. Atküldetik a főrendiházhoz Pancsova, Ujvidék és Kecskemét városok közönségének feliratai adó, bélyeg és illetékmentes kölcsönkötvények kibocsátásának és Szabadka város felirata a közadók reformja tárgyában.

Hegedüs Lóránd előadó Szabadka város kérvényét elvétel címén kérte irattárba helyezni. A többit pedig tanulmányozás végett kérte kiadni a pénzügyminiszternek.

A Ház így határoz.

Budapest székesfőváros 270 milliós kölcsönének ismertetésénél az előadó kérte a kötvények bélyeg és illetékmentesítését.

A Ház Hegedüs Lóránt előadó módosító indítványa értelmében határozott és elfogadta a javaslatot.

Ezután 23 különféle kérvényt ismertetett az előadó, melyek közül többet indítványára irattárba tenni rendelték, néhányat pedig kiadtak a pénzügyi bizottságnak jelentéstétel kötelezettsége mellett.

Következik a napirend második része, a mentelmi bizottság előadójának Darvay Fülöpnek jelentéstétele:

Szikcsák Ferenc képviselő mentelmi ügyében, akit az alsókubini ügyészség nemzetiségi igazgatással vádolt. Az ügyészség kérte a mentelmi jog felfüggesztését.

Az előadó indítványára a Ház felfüggesztette Szikcsák Ferenc mentelmi jogát.

Rudnay Béla képviselő mentelmi ügyében nem függesztette fel a Ház Rudnay mentelmi jogát.

Következik Zboray Miklós és Szmracsányi György képviselők mentelmi ügyének tárgyalása.

Darvay Fülöp előadó ismerteti az ügyet, mely dr Singer Artur és Marczali Henrik-féle afférral van kapcsolatban, Marczali Henrik egyetemi tanár becsületsértési pereket tett folyamatba Zboray Miklós és Szmracsányi György képviselők ellen. Előadó javasolja a két képviselő kiadatását.

Rakovszky István: A fontos kérdésre való tekintettel kérte a Ház határozatképességének megállapítását.

A **elnök** megállapítja a határozatképességet.

Rakovszky István: Miután az ellentétek már nem oly élesek, mint voltak az affair felmerülésekor, reméli, hogy a Ház is ma már más szempontokból fogja az ügyet elbírálni. Szerinte az előadó pusztán jogi érveket hozott fel a kérdés elbírálásában, pedig itt politikai rugó mozgatta a szereplő személyeket akkor, midőn ezen esetet felszínre vetették. Singer a Szapáry-féle vesztegetési ügyben a közvetítő szerepet vitte s ezzel nem elégedett meg, hanem oly címhez akart hozzájutni, melyet mások nehéz munka árán szereznek meg,

Marcaali előre megmondta a tételt Singernek. Erről okirat van a közjegyzőknél kéri, hogy tekintettel arra, hogy a bíróság esetleg nem engedi meg a bizonyítást, a Ház ne adja ki a képviselőket.

Székely Ferenc igazságügy miniszter: De ki fogja adni!

Rakovszky István: Miután a miniszter ily kijelentést tett, ő is megnyugszik a kiadatásban.

Darvay Fülöp előadó válaszol Rakovszky-nak. A magánbecsület megvédését főkéntlenül szükségesnek tartja. A bíróságnak felfogása szerint el kell rendelni a valóság bizonyítását s így a képviselőknél lesz módjuk, hogy állításukat bebizonyítsák s igazukat megtalálják. Javasolja kiadatását.

Rakovszky István rövid válasza után a Ház felfüggeszti Szmracsányi György és Zboray Miklós mentelmi jogát.

A Ház ezután több képviselő mentelmi jogát tárgyalta és valamennyi ügyben elfogadta az előadó javaslatát.

Elnök szünetet rendel el.

Szünet után.

Elnök: Kabos Ferenc megnyitja az ülést.

Darvay Fülöp a mentelmi bizottság előadója ismerteti Bikádi Antal, Lovászy Márton, Török Kálmán, Serbán Miklós, Zlinszky István, Lovász Márton, Szmracsányi György, Lukács György, Frey János képviselők mentelmi ügyeit.

A Ház elfogadja az előadó javaslatát.

Frey János képviselő ügyében felszólalt Holló Lajos, aki kérte az előadó javaslatának mellőzését.

A Ház a megejtett szavazás után elfogadta az előadó javaslatát és úgy határozott, hogy Frey Jánost nem adja ki.

Pop Cs. István mentelmi jogát az előadó javaslatára felfüggesztik.

Huszár Károly mentelmi ügyében, akit tiltott négyülés megtartásáért kihágás címén kér kiadni a sárvári szolgabíró, felszólalt Haller István és Szmracsányi György és kérték, hogy a mentelmi bizottság előadójának javaslatával szemben, ne függeszse fel a Ház Huszár Károly mentelmi jogát és ne adja ki a közigazgatási bizottságnak.

Rakovszky István is ily értelemben szólalt fel, kérte a mentelmi bizottság előadójának javaslatával szemben Huszár Károly mentelmi jogának ez esetben fel nem függesztését. **Gieswein** Sándor is hasonló véleményének ad kifejezést.

Darvay Fülöp előadó: Röviden ismerteti az esetet és kéri javaslatának elfogadását.

Szmracsányi György: Ismételtlen kéri, hogy a kisebbség különvéleménye értelmében vesse el a Ház az előadó javaslatát és kéri a határozatképesség megállapítását.

Elnök elrendeli a határozatképesség megállapítását.

Hammersberg László jegyző megejtja az összehívást.

Elnök jelenti, hogy 81 képviselő van jelen. Ennek folytán a házszabályok 259 § a értelmében 5 perc szünetet rendel el.

Az elnök újból megnyitotta az ülést, mivel azonban az idő nagyon előre haladott, a vitát berekesztették és a következő ülés napirendjét állapították meg. A holnapi ülésen kerül tárgyalásra a mentelmi bizottságnak Huszár Károly ügyében tett jelentése.

Nagy Gyurka köztársasági lapot indít. Alig néhány éve zajlott le a cinkotai köztársasági forradalom. Zajlott még pedig zajtalanul. Néhány lelkes kiránduló, akik kegyelettel őrizték a cinkotai nagy itce emlékeit, vicinálison kirándultak a történelmi nevezetességű helyre s ott, előzetes megbeszélés alapján, kikialtották a köztársaságot. A cinkotai itcés forradalom nagyhaju vezére, dr Nagy György, ismertebb néven Gyurka még most sem aludta ki a forradalmi itcék hevítő hatását; köztársasági lapot indít, melynek előfizetési felhívásában azt mtséli a jó Gyurka, hogy már eddig

is több mint tizezer (!?) nyilt hive van a magyar köztársasági pártnak, a legtöbb hive az intelligencia (?) köréből, akik ragaszkodnak ahhoz, hogy a párt egyik első programpontja a saecularisáció legyen. A második pont egyelőre titok; azt valószínűleg valamelyik elnökőházigazgatója fogja előírni.

Beszámoló

egy jótékony egyesület működéséről.

A tüdővész ellen védekező egyesület közgyűlése.

A tüdővész évenként mintegy 70,000 emberi életet pusztít el Magyarországon évenként. Korábban senki sem törődött ezzel az igazi veszedelemmel, s ez a nemtörődömség még jobban fokozta a bajt, mert tápot adott a könnyen fertőző betegség terjedésére. Gróf **Andrássy** Gyula, volt belegyminiszter az érdem, hogy a baj elleni védekezés céljából megindult mozgalom a kormány részéről hathatós támogatásban részesítette s ezáltal a mozgalom sikerét előmozdította.

A baj elleni védekezés céljából megindított mozgalom Nagyváradot sem hagyta érintetlenül s lelkes férfiak buzgalma létrehozta a nagyváradai tüdővész elleni védekező egyesületet. Az egyesület szerény viszonyai dacára is, már igen szép eredményre mutathat rá, mert az egyesület által létesített hegyi üdülőhely már eddig is igen sok szegény tüdőbeteg helyzetét megkönnyítette s igen sok tüdőbeteget képessé tett, hogy kenyerét megkereshesse. Most pedig egy állandó, téli és nyári sanatórium létesítése előtt áll.

Az egyesület vasárnapi közgyűlésen azonban sajnálatosan konstatáltuk, hogy a nagy közönség, a társadalom nem támogatja olyan mérvben ezt a szép és nemes célu egyesületet, amint azt egy ilyen nagy és intelligens város társadalmától méltán elvárhatnánk. Mert az nem elég, hogy vannak áldozatkész kiváló férfiak és testületek, akik messzemenő áldozattal és fáradsággal igyekeznek felvenni a harcot ezzel a nagy ellenséggel, hanem a társadalomban kell gyökeret verjen az a tudat, hogy aki csak teheti, köteles szenvedő emberbarátjai segítségére sietni, különösen ha olyan bajról van szó, amely közös mindnyájunkkal. Az egyletnek, a csekély évi díj dacára, kevés tagja van s ha az állam és a város nem jönnek segítő karjával, alig tudna eredményes működést kifejteni.

A közgyűlést megelőzőleg az egylet választmánya tartott ülést, amelyen **Fetszer** Antal felsz. püspök, elnök bejelentette, hogy gróf **Széchényi** Miklós püspök és **Wix** Adolf 500—500 koronát adományoztak az egyletnek. Az adományokért köszönetet szavaztak. — Intézkedett a választmány a kintlevő 1867 korona tagdíj-behajtása iránt. Az egylet kérte a pénzügyminisztert, hogy az engedélyezett tárgysorsjáték megtartására 1913 évig adjon haladékot, a kérelmet azonban a miniszter elutasította. Tüdőmással vették.

A közgyűlés.

Ezután az évi rendes közgyűlést tartották meg, melyen jelen voltak: **Fetszer** Antal felsz. püspök, **Hlatky** Endre főispán, **Rimler** Károly polgármester, **Siket** Traján postaigazgató, dr **Vucskics** Gyula esperes plébános, dr **Molnár** Imre jogakadémiai tanár és neje, **Fleischhacker** Gyula bankigazgató, **Weisz** Gáborné, **Recht** Bauer Zsófia, dr **Fráter** Pál, dr **Konrád** Márk, dr **Gerő** Sándor igazgató főorvos, dr **Thury** Kálmán stb.

Fetszer Antal felszentelt püspök, üdvözlöi a megjelenteket és a jegyzőkönyvvezetéssel dr Fehér Márton ügyvédet bizza meg, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig Siket Traján és dr Vucskics Gyula egyesületi tagokat kéri fel. Bejelenti, hogy részben elköltözés, részben elhalálozás következtében több állás üresedett meg és az igazgatóság határozatához képest javasolja, hogy az egyesület védnökeiül gróf Széchenyi Miklós megyés püspököt, gróf Hédekváry Károly miniszterelnököt és Jakabffy Imre belügyi államtitkárt válassza meg. A közgyűlés elnöke ezen javaslatát egyhangúlag elfogadta és ugyancsak az elnök javaslatára megválasztotta Hlatky Endrét az építő bizottság elnökévé, dr Mayer Lászlót a közegészségügyi bizottság elnökévé, dr Adorján Emilt pedig a tőkegyűjtő bizottság elnökévé.

A választások megejtése után dr Fráter Pál egyesületi titkár felolvasta a nagy gonddal és körültekintéssel megszerkesztett igazgatósági jelentést, melyből kitűnik, hogy az egyesület által főtartott üdülőhely — még mai szerény keretében is — országosan el van ismerve és messze vidékről jönnek a betegek, hogy kinzó bajukra gyógyító irt leljenek. Az egyesület vagyona a múlt év végével 61 672 korona volt és tavaly május 2-ától október 8-ig 4056 ápolási napon keresztül 106 beteg (28 nő és 78 férfi) ápolatott, kik közül 73 százalék nagyváradi illetőségű volt. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette, ennek összeállításáért és megszerkesztéséért dr Gerő Sándor igazgató főorvosnak és dr Fráter Pál főtitkárnak köszöntet szavazott és elrendelte, hogy a jelentés a fő és tanulságos főorvosi jelentéssel együtt kinyomattassék és a tagoknak megküldessék. Egyben pedig elhatározta a közgyűlés azt is, hogy a nagyváradi sajtó figyelmét felhívja az egyesület missiót teljesítő nemes hivatására és felkéri, hogy hasson oda, hogy az emberbarátok az egyesületet és ennek intézményét, az üdülőhelyet támogatásukban részesítsék. Eddig is a nemes emberbarátok igen szépen támogatták az egyesületet, így az 1900. évben a belügyi kormány 20 000 koronát, a róm. kath. püspökség 5000 koronát, Lukács Gyula, Kollinár Miklós és dr Gerő Sándor 1200 koronát, dr Sonnenfeld Zsigmond örökösai: Iacze Lipót és Farkas Márton 1000 koronát, Stern Adolf (London özv. Kollinár Sámuelné, Léderer és Kálmán gyár, Moskovits Farkas és társa cipőgyár 100—100 koronát, Gazdasági és Iparbank, Vilamos vasut, Grósz Béla egyetemi hallgató, Nagyszalontai Népbank, Biharmegyei kereskedelmi ipar és terményhitelbank 50—50 koronát, Izraelita neolog hitközség, dr Rácz Ödön, Általános Takarékpénztár r. t., Polgári Takarékpénztár r. t. 25—25 koronát, Sonnenfeld Adolf, Magyar általános hitelbank, Ermhályfúlvá község 20—20 koronát, Ternyei Armin és Andrányi Gusztávné 10—10 koronát adományoztak az egyesületnek, míg néhai Kollinár Dávid hagyományaként 200 korona, Escherolles Sándorné által rendezett hangverseny jövedelméből 350 korona, néhai Mezey Mihály emlékére koszorúmegváltás címén 200 korona, a halottak napján rendezett templomi gyűjtésből pedig 125 korona folyt be az egyesület pénztárába, a folyó évben pedig eddigelé gróf Széchenyi Miklós megyés püspök és Zsolnay Wix Adolf 500—500 koronát voltak szivesek az egyesületnek adományozni.

Ezután felolvastattak a számvizsgáló bizottság jelentései, melyeket a közgyűlés köszönetet szavazva a számvizsgáló bizottság tagjainak tudomásul vett és a fölmentvényt megadta.

Az 1911. évi költségvetés megállapítása után a közgyűlés az elnök elítetésével véget ért.

Két törvényjavaslat. Lukács pénzügy-miniszter két törvényjavaslatot tett le a Ház asztalára. Az egyik törvényjavaslat a »Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségé«-re vonatkozik. Az alapítandó intézet — a javaslat szerint — olyan közérdekű birtokműveletekkel fog foglalkozni, amelyeket a magánvállalkozás

az állami érdekeknek megfelelően végrehajtani nem képes. Az új intézet az állam, a Magyar Földhitelintézet, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete és az Országos Központi Hitelszövetkezet közreműködésével fog alakulni, úgy, hogy legalább 15 millió koronában megállapítandó alaptőkéhez az állam 8 millióval, az intézetek pedig együtt 7 millióval járulnak hozzá. Célja elsősorban az, hogy az állami céloknak megfelelően ingatlan feldarabolásokat és telepítéseket hajtson végre. A »Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetségé« alapítványi üzletrészei után legfeljebb 4 százalékos osztalékot fizethet.

A másik törvényjavaslat három kölcsönről: Pozsony 20 millió, Fiume 20 millió és Zágráb 15 millió kölcsönéről szól. Az említett városok a pénzt hasznos beruházásokra, illetőleg adósságaik konvertálására fordítják. A kölcsönök részletei — ha a tőzsdén jegyezni fogják — óvadékképesek lesznek.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbb
REICHARD áruháza
czégnél kaphatók.

115 A

UJDONSÁGOK.

Szent László ünnepe.

Hálás kegyelettel emlékezik ma Nagyvárad városa Szent László királyra. Szent László városa ezt a napot egyre fokozódó lelkesedéssel emeli valóságos ünnepé, amelyen a nagy király és dicső szent iránti kegyelet és hódolat Nagyvárad egész közönségének lelkét eltölti.

Az ünnepség bevezetése volt a tegnapi toronyzene.

Nagyvárad város közönsége már az előző években megszerette a toronyzenét, most is óriási embertömeg gyűlt össze a városháza körül, a Körözs-parton, a kishidon és a Bémer-téren.

A korzó előkelő közönsége hullámozott mindenfelé és hallgatta az ősi édes-bus magyar Máriás és hazafias énekeket. 7 óra volt, mikor kigyulladtak a szépen elrendezett csillárok a városháza tornyán egymásután felhangzottak a szép szomorú énekek:

Boldogasszony anyánk . . .

Mind többeket és többeket vonzottak a tárogató hangjai, a korzó is egészen kiürült, mindenki a Bémer-térre sietett és hallgatta azokat a régi-régi szép dalokat, melyek a magyar nép szive mélyéből fakadtak annak idején s amelyeket csak ritka ünnepnapon hallhat és élvezhet.

A toronyzene a 8 óras harangszó előtt ért véget a Szózáttal.

A mai ünnep

szent misével kezdődik, melyet a székesegyházban gróf Széchenyi Miklós püspök mond; az ünnepi szent beszédet dr Karácsonyi János kanonok tartja. Szent mise alatt a kör tagjai a

helybeli és vidéki hívekkel teljes bucsúval egybekötött szent áldozáshoz járulnak. A hívek a székesegyházba körmenettel vonulnak; a körmenet a Szt László templomból egy negyed 9 az olasz plébánia templomból fél 9 órakor a székesegyházba indul s innen vissza megy az ünnepi istentisztelet után a plébánia templomokba. A körmeneten a Kath. Kör tagjai a hívek közt természetileg vesznek részt.

Ünnepély a főgimnáziumban.

Délután hat órakor a prem. rendi főgimnázium dísztermében a Katholikus Kör nagyszabású és érdekes műsorú ünnepélyt rendez; az ünnepély lényét és jelentőségét emeli az a körülmény is, hogy azon leendő részvételét megígérte gróf Széchenyi Miklós megyés püspök is. A részletes műsor a következő:

1. Megnyitó: Tartja: Karácsonyi János.
2. Honfidal. Petőfitől, zenésítette Beleznav Antal, éneklő a férfikar.
3. Szent László, a törvényszerző. Ünnepi beszéd tartja: dr Krüger Aladár.
4. László király nagy áriája a »Hunyadi László« opera III. felvonásából, éneklő Mikályi Ernő, zongorán kíséri Resch Mihály.
5. Gróf Széchenyi Ferenc vallássága. Fololvassa: Peszeky Ferenc.
6. Nagy kettős, a »Pillangó« kisasszony operából. Éneklő dr Krüger Aladárné urnő és Mikályi Ernő, zongorán kíséri: Resch Mihály.
7. Himnusz, éneklő a férfikar.

* **Személyi hír.** Baróthy Pál, a kir. ügyészség vezetője Verner Kálmán árvaszéki elnökkel a járási tiszti értekezletre Szalárdra utazott.

* **Gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök Biharon.** Új megyéspüspökünk alighogy elfoglalta főpásztori állását, már is megkezdte plebániáinak látogatását. Minden előzetes program nélkül kocsijába fogat és anélkül, hogy erre valaki még gondolhatott volna, kiadja a parancsot, hogy Biharra! A községben senki sem várta az előkelő vendéget. A hívek épen a templomban voltak s Jézus szent szive litániáját tartották, amikor egyszerre megjelent köztük dr gróf Széchenyi Miklós főpásztor udvari papjaival. A főpásztor megjelenése igen kellemesen hatott a hívekre, akiket megáldott. A templom megtekintése után a plebániára ment kíséretével a püspök, ahol látogatást téve, visszakocsizott székhelyére.

* **Papszentelés.** Junius 29-én, Péter és Pál ünnepén áldozárszentelés lesz a nagyváradi I. sz. székesegyházban. Délőtt 9 órakor szenteli áldozárokra gróf Széchenyi Miklós v. b. t. t., megyés püspök Csernus Mihály, Csercsék Gusztáv, Debreczeni Kálmán, Fontos János, Gécsy József, Klinghammer Miklós, Peszeki Gergely és Tóth Kálmán végzett papnövédek. A papszentelés szertartását erre az alkalomra a püspök kinyomatta s a templomban a hívek között kiosztatja, hogy a szertartásokat teljesen megértsék.

* **Az új kanonokok beiktatása.** A nagyváradi I. sz. káptalan új tagjait tudvalevőleg Kny Antal békési plébánost, dr Kollányi Ferenc jáki apátot és Bjelik Imre tábori apostoli helynököt nevezte ki 6 Felsőge. Az új kanonokok ünnepélyes beiktatása a káptalan tagjai közzé pénteken, június 30-án délelőtt fél 10 órakor megy végbe a székesegyházban.

* **Festetich Tasziló herceg.** A hivatalos lap vasárnapi száma jelenti, hogy a király tolnai gróf Festetich Tasziló belső titkos tanácsosnak, főudvarmesternek, valamint elsőszü-

lőtségi joggal törvényes fiutódainak, a már birt örökös főrendiházi tagsági jog változatlan fentartása mellett a magyar hercegi méltóságot a »16. méltóság« címmel adományozta.

A belügyminiszter a szigorló orvosok ellen. Biharvármegyében szinte hihetetlen az orvos hiány. A megüresedő állásokra igen sokáig kell a pályázatokat hirdetni s a vége mégis az, hogy nem jelentkezik senki. Ilyen körülmények között az alispán kénytelen szigorló orvosokkal helyettesíteni az üresedésben lévő helyeket. Legutóbb Beregszászban dr. Vincze Miklós szigorló orvost helyettesítette az alispán a körorvosi helyre. A helyettesítést az alispán jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez. A minisztertől tegnap jött meg az értesítés, hogy a helyettesítést nem hagyhatja jóvá és azt tudomásul nem veheti, mert az törvénybe ütközik. Egyidejűleg utasította a miniszter az alispánt, hogy az üresedésben lévő körorvosi helynek megfelelő képzettséggel bíró szakemberrel való betöltése iránt intézkedjék. A helyettesítésre vonatkozó alispáni rendelet tehát hatályát veszítette a jelen esetben. Eddig legalább volt orvosa a községnek, de most már egyáltalán nem lesz. Ez pedig igen fontos, különösen most, amikor a kolera fenyegeti az országot.

Uj közművelődési egyesület. Vasárnap délelőtt tartotta alakuló gyűlését az Alföldi Magyar Közművelődési Egyesület. Az új kultúregyesülés céljait Windischgrätz Lajos herceg ismertette. A közgyűlés elnökké gróf Tisza Istvánt és gróf Zichy János kultuszminisztert választotta, azután megalakították a tisztikart, a hölgybizottságot és a százötven tagból álló igazgató-választmányt. A választás után Rákosi János mondott nagyszabású ünnepi beszédet, a közönség nagy lelkesedése mellett.

Bonaparte Klóti d hercegnő halála. Turinból jelentik: Bonaparte Klótid vasárnap este hat órakor a moncalieri-i kastélyban meghalt.

A szinügyi bizottság ülése. Nagyváradi város szinügyi bizottsága holnap, június 28-án délután 5 órakor a városházán ülést tart.

Műkedvelő előadás a nyári színházban. A nagyváradi diákifjuság által szombaton este rendezendő műkedvelő előadás jegyei a színházi tőzsdében, valamint a nyári színház nappali pénztáránál d. e. 9—12-ig, d. u. 3—6-ig kaphatók. Színrekerül a Sárga liliom.

Nem adják a döngöket. A nagyváradi thermokemiai intézet a vármegye minden községét felszólította, hogy a községben elhullott állatok hulláit hajlandó megvásárolni csak bocsássák rendelkezésére. A vármegye nagyon sok részében elfogadták ezt az ajánlatot, azonban a községek egy nagy része egyáltalán nem hajlandó megkötni a szerződést. Tegnap például a berettyóújfalusi járásból érkeztek be a képviselőtestületek elutasító határozatai, melyekben a községek kijelentik, hogy jobban tudják értékesíteni az állatok hulláját, mint ahogy az ajánlat szól ezért nem hajlandók az intézettel szerződő viszonyba lépni.

Fegyelmi az Oláhok és Magyarok miatt. A »Pesti Hírlap« legutóbb *Oláhok és Magyarok* cím alatt cikksorozatot közölt, melyben több biharmegyei tisztviselőt igen súlyos vádakkal illetett. A lap közleményei miatt most az érintett főszolgabírák egymásután kívánják a cikk írója ellen a megfelelő eljárás megindítását. Tegnap, mint vaskóhi tudósítónk jelenti, *Tempeleán* Dezső vaskóhi főszolgabíró kérte meg maga ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot, hogy majd ennek folyamán a sajtópert megindíthassa.

Egy tanító sikere. Bodnár János okl. középiskolai tanár — a helybeli főreáliskolának volt növendéke — egyhangú kitüntetéssel tette le a kolozsvári tud. egyetemen a kémia bölcsészeti doktori szigorlatot.

A kuglizás vége. Most vasárnap. Molnár Károly szentjánosi legény egyik barátjával, Bánóczy Pállal kuglizott a korcsmában. Közben azután valami miatt összevesztek, mire Molnár Károly dühösen otthagyta a társát Estefelé az is haza igyekezett, de utközben Molnár Károly az egyik sarkon rálesett, a gyanútlanul haladó embert egy konyhakéssel megtámadta és elvágta a nyakát. Eletveszélyes sebesülésével beszállították a kózkórházba, ahol Schlögl Adolf rendőrtiszt hallgatta ki. A támadót letartóztatták.

Női szabó mesterek tanfolyama. Ertesítem azon női szabó mestereket, kik a rendezendő női szabók továbbképző tanfolyamára jelentkeztek, hogy a július 3-tól aug. 3-ig tartó tanfolyam, július 2-án a községi polgári iskola 19. sz. tantermben délután 5 órakor keletét veszi. Nagyváradi, 1911. jun. 26. Szűts Izsó, a tanfolyam vezetője.

Korcsmai verekedés. Feketető községben mulatozott Koszta György Bot György társával. A korcsmában alaposan bepálinkáztak, mindent összevették s mint ez rendszeren történni szokott, bicskázásra került a sor. Koszta György a társát háromszor mellbeszurta. Letartóztatták. A sebesülés súlyos természetű, de nem életveszélyes.

Éretnek. Csökény községből jelentik, hogy özv. Piro Jánosné 73 éves öregasszony gyógyíthatatlan betegsége miatt felakasztotta magát. — Sarkadon Öllyns Ferenc 74 éves gazdaember akart megválni mind náron az élettől. Még 21-én felakasztotta magát, azonban hozzátartozói idejekorán észrevették és levágták a kötelet. Az öreg nem tudott megnyugodni, s tegnap borotvával elvágta a nyakát. Orvosi segély már nem használt s az életunt öregember kiszemvedett.

A munkáslakások építése. A közegészségügyi bizottság tegnap rövid ülést tartott a városházán a munkáslakások helyének kérdésében. A város közgyűlése ugyanis a munkásházák építését a sertésvásártér mellett levő területre határozta el. Mivel azonban ez a terület a 3-ik vashid építése folytán más rendezést nyer, a főmérnök javasolja, hogy a munkáslakásokat a régi Pece meder, az árapasztó csatorna és a Rhédey-kert kibővítésére szánt terület által határolt területre építsék. A közegészségügyi bizottság magáévá tette a főmérnök javaslatát, mert ez a terület teljesen megfelelő lesz a munkáslakások céljaira.

A fegyverkereskedők és a vadászok. Ujabbán, hogy a vadászok ellen igen szigorúan járnak el a hatóságok s a vadászok nem kapnak fegyvert úgy járnak túl a törvényeken, hogy Nagyváradról a kereskedőtől ugynevezett szobafegyvereket vesznek, amelyek tudvalevőleg adómentesek. A vadászok a fegyvert természetesen részlettízítésre rendelik. Így történt ez legutóbb is, amikor Mócz Flóra rendelt Kalenda Jánostól egy fegyvert, amit alig kapott meg a csendőrség nyomban elkobozták. Kalenda a fegyverárában semmit sem kapott. Tegnap végre a károsult kereskedő az alispánhoz intézett panaszt akitől kéri, hogy a fegyvert tekintettel a fentiekre adassa részére így legalább egy része megtérül a kárnak.

Iskola alapkövetéle Biharban. Bihar tudósítónk jelenti, hogy ott az új iskola alapkövetéle vasárnap reggel ment végbe. Az ünnepélyt istentisztelet előzte meg, melyet Szenkirályi Zoltán vezetett. Istentisztelet után az

épitendő iskola helyére vonultak, ahol *Bardon* Ferenc püspökségi uradalmi építész igen szép beszéd kíséretében helyezte el az alapkövet.

Rablótámadás az országúton. Tegnap déltájban Marina Pál, szovárhegyi napszámos Ladánytelek községből Szovárhegyre igyekezett. Ladánytelek és Hagymádfalva között az országúton találkozott egy ismeretlen közep-nagyságú 25—26 évesnek látszó, bajszatlan, fekete magyar ruhát viselő, puha fekete kalapu, csizmás egyénnel, akinél egy duplacsövű puskas is volt. Az ismeretlen Marina Pálhoz csatlakozott, megtudta, hogy Nadánytelken pénzért volt, szállította, hogy majd Hagymádfalván egy üveg sört igyanak meg. Hagymádfalván a sört meg is itták, s utukat tovább folytatták Szovárhegy felé. Kistótfalván is át kellett haladniuk, de még mielőtt beérkeztek volna a községbe, az ismeretlen ember lassankint elmaradt s midőn 20—25 lépésnyire lehetett a háta megett, fegyverét elsütötte s így a sörétek Marina Pál hátára furódtak. Marina Pál a lövésre kiabálni kezdett. Amire az ismeretlen támadó a szántó földön át futásnak eredt s eltűnt.

Elfogott rabók. Folyó hó 17-én éjjel 10 óra tájban *Skotini* Márton kovácssegéd betért a Vass-féle korcsmába, ahol egy katona altiszt ismerősével iszogatót. Midőn haza felé akart menni, alig haladt a korcsmától 20—30 lépést, mikor három napszámos kinézésű ember megtámadta s a földre lökték, pénztárcaját és óráját elvették, aztán pedig elfutottak. A rendőrség a nyomozást folyamatba tette s megállapította, hogy a rablást *Juhász Mihály* és *Gitye János* revott multu napszámosok követték el. *Juhász Mihály* és *Gitye János* beismerték, hogy jelen voltak az eset alkalmával, de mindegyik a másikra akarta hárítani a rablás elkövetését s csak azt vállalták magukra, hogy a rablott pénzen megosztzkodtak. A rendőrség *Juhász Mihályt* és társát előzetes letartóztatásba helyezte s tegnap a királyi ügyészséghez átkísértette.

Találtak: egy zsebtárcát, melyben egy női fénykép, egy katonai behívójele, egy számla és egy zálogjegy van. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen I. emelet 12. számú szobában.

A püspök-fürdői galamblovész után. A Püspök-fürdőben e hó 8-án megtartott galamblovész versenyen 9 díj közül 6 Ladányi József nagyváradi puska-műves mester fegyvereivel nyertett el és pedig 2 első díj, 2 második díj és 2 harmadik díjjal. Üzlet Nagyváradi Rákóczi-ut Moskovits palota. M. kir. löporáruda, telefon 269.

Kiadó lakás a kamara épületében. A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és
Smyerna ujdonsága-
imra felhivom figyel-
müket. Okvetlen néz-
:: zék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Ifj. Rimanóczy Kálmán műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-
darabok avagy egész lakásberendezé-
sek, iparművészi tervezések és költ-
ségvetések díjmentesen eszközöl-
nek. Új szerkezetű service-asztalok
mahagoni, palisander és citromfából.
A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos kép-
viselete, eredeti gyári árak mellett.

x Csodaszép friss csemegeszőlő, ősz-
barack, paradicsom, finom faj cseresznye, stb.
Kitűnő asztali csemegé és pezsgőborok Mertz
Nándor kereskedésében, Körös-utca. Telefon
448 szám.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét
folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart Nagy-
várad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits
házba, az Orsolya zárda templomával
szemben.

x Álmatlanság ellen a »Certus« a leg-
jobb, mert nemcsak a poloskát, de a petéket is meg-
öli. Angol készítmény 80 fillér. Kapható: az Új-
városi drogueriában.

FLEGMAN

grenadinjai
a legszebbek és legjobbak.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó mun-
kát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését,
épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári be-
rendezések és butorok festését, kerti butorok
zománcozását és porcellán utánzást. Vidék
megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358

Czapfalvi József.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2 szám,
ki lettár miatt nagy occa-
siót rendez, hol a következő cikkek
kerülnek olcsón eladásra.

Mosó grenadinok, batistok, selymek,
pouplinok, ruhavásznak, francia delainok,
ruha díszek és még sok más itt fel nem
sorolt cikkek. — Most sok pénzt meg-
takaríthatunk, ha menyasszonyi kelen-
gyénket itt vesszük.

x Néhai főtitkár Makutz Ernő
hőol. könyvtárát míg a készlet tart olcsón ki-
árusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut
10 sz.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.
LÁSZLÓ ERNŐ
bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad, Lévy-palota,
Ezredévi emlék tér sarok.

x Vámgőzma'om jóforgalmu, azonnal el-
adó más vállalat miatt. Teljesen modernül be-
rendezve: 3 pár kő, 1 hengerezék, koptató, 2
triór, magzuzó, stb. Új olajprés, a malomhoz
tartozó ártézi kut, molnár-lakás, lakás és udvar
a tulajdonosnak, 2 veteményes kert, 2 magtár
és egyéb mellékhelyiségek. Cim: Fekete Ignác,
Seprős, Aradmegye. Kiváló tisztelettel Fekete
Ignác, malomtulajdonos.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdo-
nos urak becses tudomására hozni, hogy
Óváry Lajos kályhás üzletét
átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izléses kályháinkkal,
pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhaj-
tjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elis-
merését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett
bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és
legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

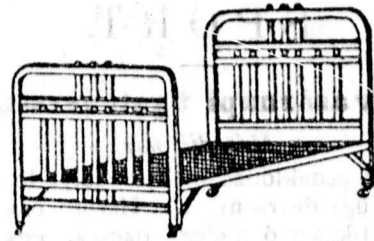
Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközölhetnek.
Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyő 3 matraccal 19 korona

Sodronybetűt 10 korona

Rézkarmiss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Tanuló fizetéssel felvétetik.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Kedd: Annuska. (D. Ligeti Juliska, Rózsa-
hegyi Kálmán fellépte.)

Szerda: Mary Anna. (D. Ligeti Juliska,
Dezső József, Rózsahegyi Kálmán fellépte.)

Csütörtök délután: Muzsikusz leány, este:
Három testőr, (D. Ligeti Juliska, Dezső József,
Rózsahegyi Kálmán fellépte.)

Kék vér. A helyi szerzők gárdija a
»Kék vér« révén három taggal gyarapodott
egyszerre: M. Fekete Máriával, a ki a szöveget
és Kun Arturral és Fleischer Józseffel, a kik a
zenét »szerezték«. Mert bizony a darab szö-
vege is, zenéje is legnagyobbbrészt »szerze-
mény«. A meséje igen naiv, de a szerzője
mentségére legyen mondva: nem nagyon ere-
deti s így a szerző az ő leliismeretét terhelő
vád egy részét mintaképeére háríthatja át; igaz,
hogy azok a feldolgozásba sokkal ügyesebbek
voltak. Körülbelül öt-hat operettbeli emé-
ket frissít fel a Kék vér szövege és zenéje,
mely tehát mint operett — seminiszcenia —
anthológia sokkal jobban megállná a helyét.
Így inkább csak a helyi érdekű viccek tetszet-
tek, bár az sem mindennapi szellemi torna,
mikor a néző lelkiismeretesen kutatja, melyik
részlet melyik régi ismerősére emlékezteti?
Ugy vettük azonban észre, tudnának a szer-
zők a maguk lábán is járni, csak meg kellene
szabadulniok a tulságosan magukba szívott ide-
ges hatásoktól. Az előadás a darab értékén túl
emelkedett, már a mennyire győzte szárnyal.
Szárnyaló kedvében azonban nem mindenki
volt; a mi elvégre nem is csoda.

A színház vasárnap este csaknem egészen
megtelt, tegnap egészen üres volt.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság közgyűlése.

A Szigligeti Társaság vasárnap délelőtt tartotta
meg ez évi közgyűlését. A gyűlésen Rádó Ödön
elnökölt, aki a megjelentek üdvözlése után az
ülést megnyitotta. Első tárgy volt a társaság
évi jelentésének bemutatása, melyet tudomásul
vettek. Majd Láng József pénztáros terjesztette
elő a pénztári számadást. A művészeti bizott-
ság elnöke Huzella Gyulát és alelnökül dr
Némethy Gyulát választották meg. Az ünnepély
rendező bizottság elnöke Láng Józsefet, míg
a Mezey Mihály halálával megüresedett választ-
mányi tagsági helyre Serényi Gusztávot választ-
ták meg.

SPORT.

A vasárnapi ügetőverseny.

— Második nap. —

Nagy érdeklődés mellett folyt le a második napi ügetőverseny is. Három óra felé, az ügető és tikkasztó meleg dacára, egymásután érkeztek a fogatok, autók, és hozták az érdeklődőket, akik hamarosan megtöltötték az árnyas tribünt.

Jelenvoltak a többek közt:

Miskolczy Ferenc, Fráter Barnabás, Rimler Károly, gróf Eszterházy Alajos, gróf Eszterházy Pál, báró Baich Péter, ifj. Telegdy József, dr. Szunyogh Pál, br. Szentkereszthy György, Nadányi Imre, Pallay Lajos, Kiss Ernő és Szabadhegyi Ernő s még számosan.

Mindenfelé szebbnél szebb női toilettek teszik változatossá a nagy embertömeget.

Elmult már 3 óra, amikor felhangzik a csegetttyű szava és megkezdődik a verseny.

Az első futam az iklódi díj volt; távolság 1600 méter. Első lett Horváth József, »Ernő« lovával, második Muslay Gyula »Dongó«-ja, harmadik Kiss Ernő »Csángó«-ja.

A kettesfogottu urkocsiverseny következett ezután, a Budapesti Ügetőverseny Egyesület díja. Távolság 6000 méter. Első lett »Frau Leopoldine« és »Sugár« nevű lovakkal báró Solymossy, második »Schulmichs« és »Jancsi« nevű lovakkal Szemző Zoltán, harmadik »Emma N.« és »Emma« nevű lovakkal Orosz Miklós.

Az iklódi díj második heatját futották ezután. Első lett Horváth József az »Ernövel«, második Kiss Ernő »Csángó« nevű lován és harmadik Muslay Gyula »Dongó« nevű lovával.

Ismét kettes fogottu urkocsisok versenye következett. A 2000 koronás miniszteri díjért futottak Solymossy Jenő báró, Kiss Ernő és Szemző István. Első lett br. Solymossy »Mara« és »Charivari«, második Kiss Ernő »Brávó« és »Pompás«, harmadik Szemző István »Schukwichts« és »Jancsi« nevű lovakkal.

Tot: 4: 6, 10: 16.

A Bónékuti díj versenyén első lett Nadányi Pál »Gibic«, második Kiss Ernő »Imposztor«, harmadik Horváth Ferenc »Oh mei Süsi« nevű lovakkal.

Tot: 4: 8, 10: 22.

A vigaszversenyen mindössze két kettes fogat vett részt. Első lett »Brávó« és »Pompás« lovakkal Kiss Ernő, második Nadányi Pál »Cimbora« és »Ganbeta« nevű lovakkal.

Legvégül 4 bérkocsi állott a versenyterén, amelyek közül a 2-es számú lett az első.

Gyors ütemben pörgették le a versenyeket, melyek 6 órakor befejezést nyertek.

NYILTÉR.

Nyilatkozat.

A vasárnapi ügetőverseny bérkocsisok díjait tudvalevőleg Szakács Jenő és apósa, Perjesy György nyerték meg. Mi alólirótt bérkocsitulajdonosok szintén részt akartunk venni a versenyben, de mivel Szakács Jenő nem a rendes, szolgálatot teljesítő, hanem idegenből idehozott ismeretlen két lóval nevezett, mi a versenyzéstől elállottunk s így esett meg, hogy a gyepen csak az após és vő versenyeztek az elsőségért s a díjak is, — miket ilyenformán nyertek — a családban maradtak. A versenyben csakis nagyvárad, szolgálatban levő bérkocsik és lovak vehettek részt s így Szakácsnak — a versenyszabályok szerint — idegenből idehozott lovaival futtatni nem lehetett volna. Különben is az egész versenyügyet a páratlanul ítélő közönség bírálatára bizzuk.

Nagyvárad, 1911 június 26-án

Nagy József, Gonda Zsigmond,
Csonka Mihály.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

REISZ MIKSA
butorgyára

Nagyvárad,

Rákóczi-út 14.

szám alatt

„APOLLÓ” mellett).

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával
művészikivitelben szápadlás
nélkül is készít **kitünő** hirt
nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben

Dr. BARTA ANDOR

szülész és nőorvos

rendeléseit újból megkezdte

(Lakik: Szt. János-utca 18. sz.)

TÁVIRATOK.

Giesswein Sándor szobra.

Kassa, június 26.

(Saját tud.) Kedves meglepetésben részesítették a kassai keresztény szocialista munkások Giesswein Sándor elnöküket. Az egyesület helyiségében szobrot állítottak neki, melyet vasárnap lepleztek le.

A mozdonyvezető balesete.

Kecskemét, jun. 26.

(Saját tudósítónktól.) Vörös István mozdonyvezető ma a robogó vonatról leesett. A kocsi a szerencsétlen ember lábát és fejét súlyosan megsebesítették. Állítólag Vörös Istvánt a fűtő dobta le a gépről.

Leégett a Parseval.

Budapest, június 26.

(Saját tud.) Hamburgi távirat szerint a Parseval katonai léghajó ma ismeretlen

okból tüzet fogott és teljesen elpusztult. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

Felfüggesztett polgármester.

Karlóca, június 26.

(Saját tud.) A főispán ma felfüggesztette Vnikovics Borsov polgármestert. A felfüggesztésre a polgármester politikai magatartása szolgált okul.

KÖZGAZDASÁG.

Hogy védekeznek a sertésvész ellen.

Ma már felfedezték a szérumát a sertésvésznek is. A szérumot azonban sajnos, csak nagyon kevés helyen alkalmazzák, részint azért, mert drága, részint azért, mert nehezen lehet hozzáfutni. A napokban például egy nagyváradai lakosnak 6 sertése betegedett meg. A gazda elhívatta az állatorvost s kérte, hogy oltsa be a sertéseket. Az állatorvos kijelentette, hogy ezt nem teheti meg, mert nincs széruma s ha rendelni akar, csakis 20 sertésre valót lehet rendelni, mivel pedig itt csak 6 sertés van, tehát nem rendelhet. Komikusnak tartjuk ezt a korlátozást. Miért ne lehetne a szérumot kisebb részben is rendelni, hiszen az volna talán a cél, hogy még mielőtt elhatalmasodnék a vész, már elejét vegyék, de így ugylátszik meg kell várni míg a hat beteg sertéshez még másik 14 is megbetegedik. Nem hibáztatjuk a hatóság állatorvost, korántsem, neki ragaszkodnia kell az előírásához, hanem hibáztatjuk az előírást, melyet föltétlenül meg kell változtatni. Utóvégre nem lehet mindenkinek egyszerre 20 sertése vézében, különösen akkor, ha csak hat sertése van mindössze.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatőzsdén tegnap lanya volt az irányzat. Kész áru 20 fillérrel hanyatlott.

Határidők zarálatata:

Apr. lisi buza (1912)	—	—	12.17
Októberi buza	—	—	11.90
Októberi rozs	—	—	9.34
Októberi zab	—	—	8.21
Májusi tengeri (1912)	—	—	6.75
Juliusi tengeri	—	—	7.31
Augusztusi tengeri	—	—	7.44
Augusztusi repce	—	—	13.90

A nagyváradai gyapjuvásár.

Tegnap nagyváradai gyapjuvásáron mintegy 250—300 bál leginkább kisebb termelők gyapjuja kerül piacra, mely részben gyenge mosású, részben pedig homokos volt. A kínált mennyiség mind el kelt és pedig a homokmentes 250—320 kor. a homokos 200—240 koronás áron.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	84.3—
Osztrák hitelrészvény	—	—	655—
Jelzálogbank	—	—	490—
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	569—
Salgótarjáni kőszén	—	—	659—
Osztrák államvasut részvény	—	—	754—
Közuti vasut	—	—	766.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Nagyvárad város tisztii főorvosi hivatalától,
553-911. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. belügyminiszter ur 111.000-1907 VII. sz. B. M. számú körrendelete és a városi tanács 15197-1907. számú véghatározata alapján felhívom mindazokat, akik egy netalán fellépő kolerajárvány esetében felállítandó koleraórházban mint ápolók 6 korona napidíj és ételmezés és mint fertőtlenítők 5 korona napidíj mellett alkalmaztatni óhajtanak magukat, — ebbeli szándékukat naponként délelőtt fél 9 órától 10 óráig, a városi tisztii főorvosi hivatalnál (városház, körös utcai bejárat, földszint 32. ajtó) bejelentésük.
Nagyvárad, 1911. június 26.

Dr Nemes,
tiszti főorvos h.

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtisztelendő papság szálítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad tanárkamatokat, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás **Wolfram** lámpa *darabja 3.60 kor.* 100 gyertyásé *5 kor. 50 fill.*

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenféle **izzólámpa különlegességek,** fényképező-lámpák ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtakintásra ajánljuk.

→ **állandóan raktáron tartunk**

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

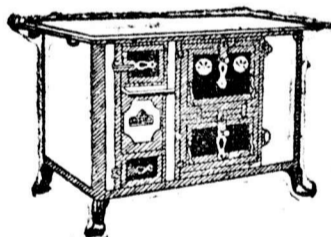
Egész éjjel ügyeletos szolgálat.

Urak, gazdák, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Percses-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol	20 »
1 » Stomatol	20 »
1 » téglgy Odontin togpasztá	55 »
1 drb Odontin betét	35 »
1 üveg Picavan	98 »
1 üveg Bay Rum	35 »
1 » Jera violette brillantín	30 »
1 » francia brillantín	15, 22, 35 »
1 » folyékony brillantín	50 »
1 » valódi dió olaj	15 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 35 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	38 kr.
1 téglgy Margit crém	40 »
1 » Diana crém	65 »
1 drb Dianna szappan	65 »
1 dob Lickner puder	38 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
3 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »
1 » Speick szappan	28 »
1 » Windsor szappan	38 »
1 tubus kaloderma	28 »
1 » Beloderma kézfinomító	20 »
1 üvegtéglgy tejcrém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé bajuskefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	05 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	30 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Brunz watta	35 »

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!

Dajkovits E.fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Telefon: 629. sz.   Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.
Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallok.

Telefon: 629. sz.   Telefon: 629. sz.
192**TATRAY és TSART.**

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos
munkákat, vízvezeték és csator-
názási munkákat, gyárak teljes
berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és
ekéket, magánjárókat és cement-
ipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

STERNADOLF
BRONZMŰVES
FÉMIPAR-GYÁRTÁSI
MŰTELEPE
ELEKTROTECHNIKAI
FELSZERELESI VÁLLALATA.

VÁLLAL MINDEN GALVANIZÁLÁST
SZINDEN
BÉMERTÉR 3 TELEFONSZ. 556.

NAGYVÁRAD

A Z I G A Z,

hogy sehol sem lehet oly kelle-
mesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitünő magyar konyha. A legjobb
fajborok. Abonánsok polgári árban
megegyezés szerint szolgáltatnak ki.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

Belépti díj nincs.

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodámban szobák 1 korona
— 60 fillértől kaphatók. —

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
„NEMZETI“
szálloda, vendéglő és kávéház bérloje.

**MEGELŐZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI GÉPGYÁR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ.
Bémer-tér, (Bazár épület.)

Jégszekrények

nagy választékban

Fagylaltgépek

Ltr.	1	2	3	4
Kor.	10'—	12'50	14'50	17'—

Vajkőpülőgépek

Ltr.	1	2	3
Kor.	3'60	4'80	5'60

Kerti vasbutorok állandó nagy választékban.
Modern konyhaberendezések zománcozott és Alumínium edényekből.

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyvárad.